

# Externí dimenze energetické politiky EU: Nabucco a co dál?

Petr Binhack

Odbor koordinace evropských politik

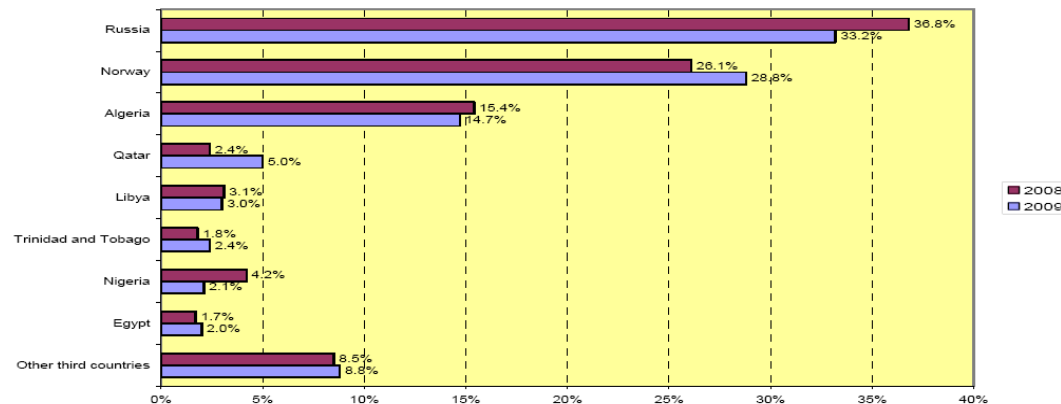


Úřad vlády ČR

# Dovozní závislost EU

- Spotřeba cca 550 bcm/y
- Závislost na importu – 53,8 %
- Dánsko – jediný čistý exportér energie v EU (+ 36 %)
- Dovoz 80 % spotřeby ropy
- Dovoz 60 % spotřeby zemního plynu
- Dovoz 40 % spotřeby pevných paliv
- Struktura dovozu zemního plynu:
  - 50 % spotřeby EU kryto třemi státy (Rusko, Norsko, Alžírsko)

EU-27 imports of natural gas: % of extra-EU imports by country of origin

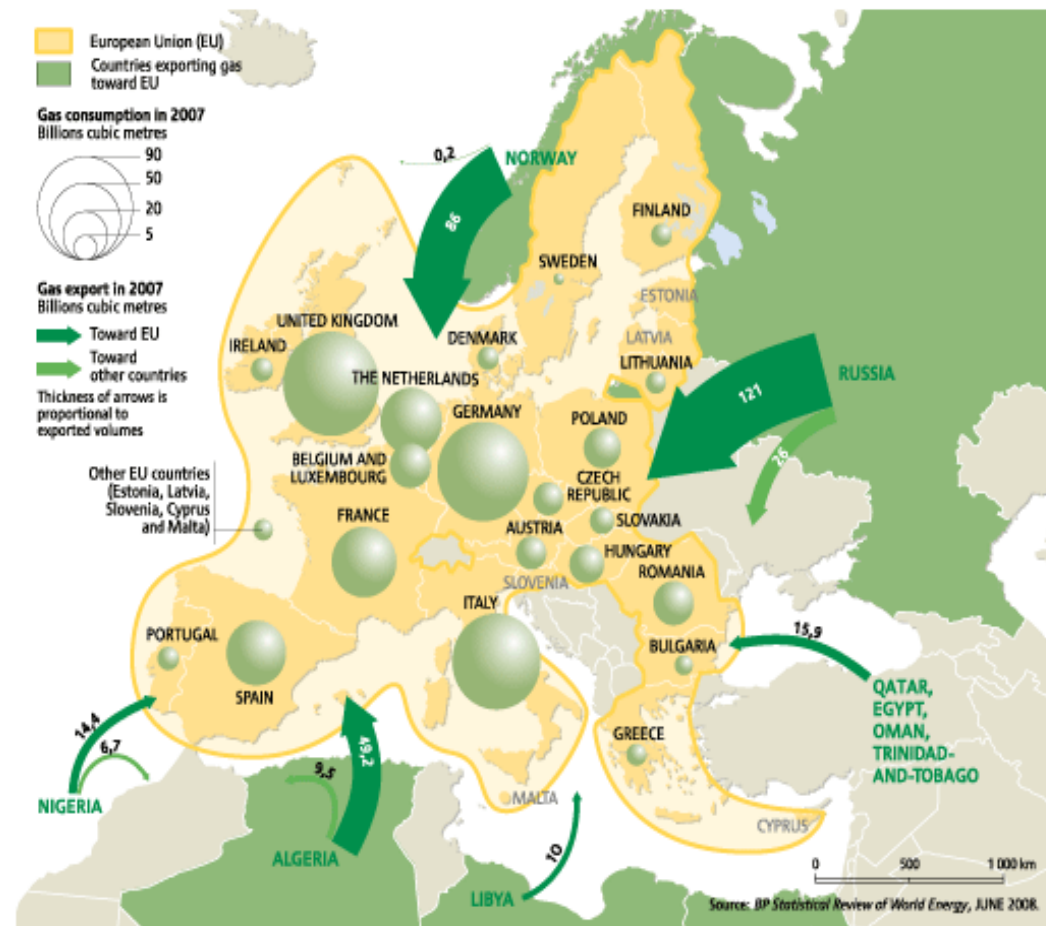


# Energetické koridory

- Rusko – 200 bcm/y
  - Ural, Západní Sibiř, poloostrov Jamal
  - Bratrství, Svaz, Jamal
- Norsko – 130 bcm/y
  - Off-shore naleziště v Severním moři
  - Norpipe, Vesterle, Langeled
- Severní Afrika – 60 bcm/y
  - Alžírsko, Lybie
  - Medgaz, Magreb-Europa, Green Stream
- Alternativa – diverzifikace?

Jižní/4. energetický koridor

VS.  
LNG



# Jižní/4. energetický koridor

- Zdrojové země: Blízký východ, Kaspický region – střední Asie, Egypt, Izrael
- Dosud realizován plynovod Baku-Tbilisi-Erzurum (BTE)
- Hlavním projektem plynovod Nabucco
  - 31 bcm/y; 2015; 8-15 mld. EUR
  - OMV (AT), MOL (HU), Transgaz (RO), Bulgargaz (BG), BOTAŞ (TR), RWE (DE) -16,6 % každý
  - Kaspický plyn nezávislou trasou (mimo RF) do střední Evropy => diverzifikace přepravních tras i zdrojových zemí
  - Posílení dodávek transitních zemí
  - Posílení regionálního trhu se zemním plynem – Balkán, střední Evropa
- Další plánované plynovody: ITGI, TAP, trans-kaspický plynovod, Arab gas pipeline, Persian gas pipeline
- Celková kapacita cca 100 bcm/y

# Tranzitní země a plynovody



Bcm	2000	2005	2010	2015 projected		2020 proj.	
	Actual	actual	est'd	max	min	max	min
Finland	5	5	5	5	5	5	5
Western Border-Belarus	15	15	15	15	15	15	15
Belarus – Yamal 1	25	30	33	33	33	33	33
Western Border - Ukraine	120	120	120	120	70	170	50
Southwestern border-Ukraine	25	25	25	25	25	25	25
Blue Stream	0	16	16	16	16	16	16
Nord Stream	0	0	0	55	27.5	55	55
Blue Stream 2/South Stream	0	0	0	30	0	63	16
<b>TOTAL CAPACITY</b>	<b>190</b>	<b>211</b>	<b>214</b>	<b>299</b>	<b>191.5</b>	<b>382</b>	<b>215</b>
Exports to Europe*	130	154	160	200	180	200	180
Spare capacity	60	57	54	99	11.5	182	35

# Konkurence pro Nabucco

- South Stream

- 63 bcm/y; 2015; 19-24 mld. EUR
- Gazprom, ENI, EdF, Wintershall Holding

- TAP

- 10 bcm/y; 5,3 bln. EUR
- EGL, E.On, Statoil

- TANAP

- 16 – 31 bcm/y; 2018; 7 bln. EUR
- SOCAR, BOTAS, TPAO

⇒ Nabucco West

- 10-23 bcm/y; 2018; 6,6 bln. EUR
- OMV

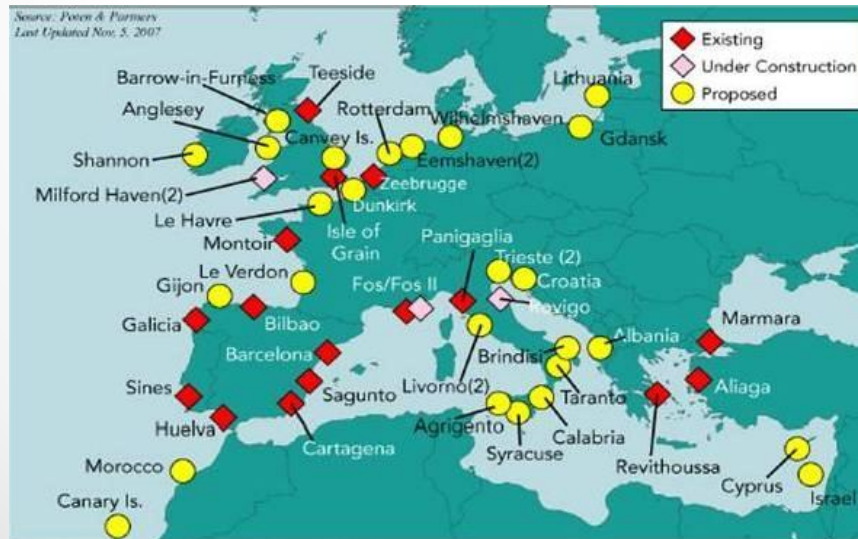


# Shah Deniz 2

- Off-shore plynové pole v Kaspickém moři rozvíjené od 90. let
- Konsorcium BP, Total, Statoil, SOCAR
- klíčový pro možné dodávky do Evropy a z hlediska dalšího zásobování tureckého trhu. Exportní kapacita pole Shah Deniz 2 by měla naběhnout v roce 2018 a dosáhnout 16 bcm/y z nichž 10 bcm/y je možno exportovat do Evropy.
- Rozhodnutí o prodeji kapacit v červnu 2013
- 26. 6. 2013 rozhodlo konsorcium o přidělení kapacit plynovodu TAP
  - zvítězil nad projektem Nabucco West v 7 z celkových 8 posuzovaných kritérií (obchodní příležitosti, načasování realizace, provozuschopnost, rozšiřitelnost, provozní aspekty, financování, transparentnost, kvalita projektu).
- Důvody: Neschopnost Nabucca zajistit strategické partnerství se zdrojovými zeměmi (Ázerbájdžán), zájme RF - zainteresovanost Statoil, BP a Total na ruském trhu.

# Import LNG

- V EU v provozu 17 terminálů – Belgie, Francie, Velká Británie, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Řecko.
- V realizaci mimo jiné LNG terminál v Polsku a Chorvatsku, které jsou základem pro severo-jížního plynové propojení střední Evropy.
- Existující terminály využity na 20 %



Source: Poten & Partners, Inc. 2008.





# Budoucnost evropského dovozu plynu

- Nové faktory posilující dostupnost
  - Pokles poptávky v návaznosti na finanční krizi, ekonomickou recesi ale také zvyšování energetické účinnosti.
  - Růst nabídky na trhu s plynem, především v souvislosti s LNG.
  - Úspěšná těžba nekonvenčního plynu v severní Americe, která radikálně změnila trh v USA a vedla k nepřímým změnám na trhu EU.
  - Stabilizace cen ropy kolem 100 USD/barel.
  - Liberalizace trhu s plynem a reverzní toky.
  - Spotový trh.
- Budoucí vývoj v EU
  - Realizace nových plynovodů – transnitních i propojovacích.
  - Posilování závislosti na RF (EU 15).
  - Rostoucí poptávka na trhu s plynem v EU („čisté“ fosilní palivo -> ze střednědobého hlediska je možno očekávat substituci).
  - Možné překážky těžby nekonvenčního plynu v EU.
  - Přetrvávající model dlouhodobých bilaterálních smluv, kdy ceny podléhají indexování v návaznosti na ceny ropy.

=> otázka současné tvorby cen zemního plynu